

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ М.П. ДРАГОМАНОВА

Факультет філософської освіти і науки
Факультет педагогіки та психології

ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ
«АКАДЕМІЯ РОЗВИТКУ ПСИХОЛОГІЧНОЇ НАУКИ І ПРАКТИКИ»

ГУМАНІТАРНИЙ КОРПУС

Випуск 9

**Збірник наукових статей з актуальних проблем
філософії, культурології, психології, педагогіки та історії**

Вінниця
«Нілан-ЛТД»
2017

УДК 159.9+1+37+93}(063)

ББК 88я431+87я431+74я431+63я431

Г 94

Редакційна колегія:

Бондар В.І. – доктор педагогічних наук, професор, дійсний член НАПН України, декан факультету педагогіки і психології НПУ імені М.П.Драгоманова, заслужений працівник освіти України.

Дробот І.І. – доктор історичних наук, професор, декан факультету філософської освіти і науки НПУ імені М.П.Драгоманова, заслужений діяч науки і техніки України.

Долінська Л.В. – кандидат психологічних наук, професор, завідувач кафедри психології, заступник декана факультету філософської освіти і науки НПУ імені М.П.Драгоманова з наукової роботи та міжнародних зв'язків, заслужений працівник освіти України.

Матвієнко О.В. – доктор педагогічних наук, професор кафедри педагогіки та методики початкового навчання, заступник декана факультету педагогіки і психології НПУ імені М.П.Драгоманова з наукової роботи.

Морозов І.В. – доктор культурології, професор кафедри менеджмента соціокультурної діяльності Білоруського державного університету культури і мистецтв.

Меднікова Г.С. – доктор філософських наук, професор кафедри культурології НПУ імені М.П.Драгоманова.

Митник О.Я. – доктор педагогічних наук, завідувач кафедри практичної психології НПУ імені М.П.Драгоманова.

Можейко М.О. – доктор філософських наук, професор, завідувача кафедрою методології гуманітарних наук Білоруського державного університету культури і мистецтв.

Приходько Ю.О. – доктор психологічних наук, професор кафедри психології і педагогіки факультету педагогіки і психології НПУ імені М.П.Драгоманова, академік Академії наук вищої школи України.

Синьов В.М. – доктор педагогічних наук, професор, дійсний член НАПН України, декан факультету корекційної педагогіки і психології НПУ імені М.П.Драгоманова, президент Асоціації корекційних педагогів України.

У збірнику подано наукові статті за матеріалами IV Міжнародної науково-практичної конференції «Наукові пошуки: актуальні проблеми теорії і практики» (28 лютого 2017 р.).

У працях аспірантів, студентів та молодих вчених з України, Польщі, Білорусі висвітлено актуальні теоретичні та прикладні проблеми психології, філософії, культурології, історії, педагогіки, а також представлено міждисциплінарні пошуки та здобутки.

Упорядники:

Кучеренко Є.В. – кандидат психологічних наук, доцент кафедри психології і педагогіки НПУ імені М.П. Драгоманова.

Русakov С.С. – кандидат філософських наук, доцент кафедри культурології НПУ імені М.П. Драгоманова, заступник декана факультету філософської освіти і науки НПУ імені М.П.Драгоманова з соціально-виховної роботи.

Політевич О.Е. – магістр педагогічних наук, викладач кафедри теорії і історії інформаційно-документних комунікацій Білоруського державного університету культури і мистецтв.

Г 94   **Гуманітарний корпус:** [збірник наукових статей з актуальних проблем філософії, культурології, психології, педагогіки та історії] – Випуск 9. – Вінниця : ТОВ «Нілан-ЛТД», 2017. – 288 с.

ISBN 978-966-924-479-6

УДК 159.9+1+37+93}(063)

ББК 88я431+87я431+74я431+63я431

ISBN 978-966-924-479-6

© Автори статей, 2017

© Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова, 2017

© ГО «Академія розвитку психологічної науки і практики», 2017

© ТОВ «Нілан-ЛТД», 2017

MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE
M.P. DRAGOMANOV NATIONAL UNIVERSITY OF PEDAGOGY

Faculty of Philosophical Education and Science
Faculty of Pedagogy and Psychology

ACADEMY FOR DEVELOPMENT OF PSYCHOLOGICAL SCIENCE AND
PRACTICE

HUMANITARIAN CORPUS

Issue 9

**Collection of scientific articles on contemporary problems of philosophy,
cultural studies, psychology, pedagogy and history**

2017

явищем більш тривожним, аніж її занепад [6, с. 41-51]. Але ж мова якраз і йде про те, що характер і глибина впроваджуємих змін можуть сягати такого рівня, при якому сім'я або виявиться нездатною реалізувати свій потенціал, або взагалі його втратить. Сучасна сім'я є надто відкритою для впливу ззовні, проте, вона залишається базовим осередком суспільства і не існує інших соціальних інститутів та груп, спроможних її замінити. Тому, така ситуація несе серйозні загрози для суспільства.

Список використаної літератури:

1. Рудинеско Е. Розладнана сім'я / Е. Рудинеско; [пер. з фр.] – К.: Ніка-Центр, 2004. – 232 с. – (Серія “Зміна парадигми”; Вип. 6).
2. Зритнева Е. И. Социология семьи / Е. И. Зритнева. – М.: Гуманитар. изд. центр ВЛАДОС, 2006. – 150 с.
3. Berger Peter L. Four Faces of Global Culture / P. Berger // The National Interest. – No. 49. – Fall 1997, pp. 23 –29.
4. Смелзер Н. Дж. Проблеми соціології. Георг-Зімелівські лекції, 1995. / Перекл. з англійської В. Дмитрук. – Львів: Кальварія, 2003. – 128 с.
5. Нуссбаум М. Не ради прибыли. Зачем демократии нужны гуманитарные науки / М. Нуссбаум. – М.: «Государственный университет – Высшая школа экономики (ГУ ВШЭ)», 2014. – 192 с.
6. Гіденс Е. Нестримний світ : як глобалізація перетворює наше життя / Е. Гіденс. – К.: Альтерпрес, 2004. – 100 с. – (“Сучасна гуманітарна бібліотека”).

ПРОФЕСІЙНА ТОЛЕРАНТНІСТЬ ЯК ДОМІНУЮЧА СКЛАДОВА ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ В УМОВАХ СУЧАСНОСТІ

***Фенчак Любов Михайлівна,**
кандидат педагогічних наук, доцент кафедри
теорії та методики початкової освіти
Мукачівський державний університет
lubovfen7@gmail.com*

Актуальність дослідження зумовлена модернізацією вітчизняної системи вищої педагогічної освіти, покликаної здійснити підготовку творчої особистості вчителя, що пов'язано з досягненням вчителя особливого авторитету у сфері соціального партнерства, налагодження гармонійних педагогічних стосунків і взаємопорозуміння з підростаючим поколінням. Це передбачає принципову перебудову професійно-педагогічної підготовки майбутнього вчителя в напряму оволодіння ним своєю новою професійною

роллю – бути взірцем толерантної особистості у сфері організації навчально-виховного процесу.

В контексті педагогіки толерантність трактується як готовність прийняти інших такими, якими вони є, і взаємодіяти з ними на засадах згоди і порозуміння (О. Безносюк, С. Болдирева, С. Бурдіна, В. Калашин, Д. Колесов, К. Уейт, В. Шалін та ін.).

Сучасне філософське трактування поняття «толерантність» близьке до багатьох раніше описаних визначень. У «Філософському енциклопедичному словнику» дане поняття визначається як «терпимість до іншого роду поглядів». Толерантність є «ознакою впевненості в собі і свідомості надійності своїх власних позицій, ознакою відкритої для всіх ідейної течії, яка не боїться порівняння з іншою точкою зору і не уникає духовної конкуренції» [5].

Соціальне оточення, в якому перебуває молодь, зумовлює перспективи розвитку суспільства, визначає його майбутнє. Тому в студентському середовищі необхідно пропагувати і поширювати тактику толерантності, загальну систему цінностей і установок, що забезпечують єдність усіх представників суспільства, сприяють взаємному пристосуванню людей один до одного. Провідна ідея толерантності полягає у визнанні поваги до права інших людей бути такими, якими вони є. Зокрема, значна роль у процесі утвердження толерантних взаємовідносин та виховання їх суб'єктів відводиться вищим навчальним закладам. У зв'язку з цим сучасний педагог, як толерантна особистість і як приклад для наслідування, повинен оволодіти новими професійними якостями, з такими ознаками: впевненості в собі як у викладачеві й вчителів-професіоналі через усвідомлення надійності своїх власних світоглядних й морально-етичних позицій у просторі педагогічної діяльності, що розгортає свою суть через діалог, опіку та співробітництво з дітьми; відкритості, мобільності, соціальної активності й конкурентноздатності на ринку освітніх послуг за рахунок реалізації у сфері педагогічного спілкування рис контактності, доброзичливості, відсутності агресії й тривожності, терпіння, довіри, емоційної стабільності, високої емпатійності, поваги до іншої особистості; активного дослідника, діагноста, проектувальника, організатора, ефективного менеджера навчально-пізнавального процесу [2;3].

Педагога, який притримується толерантного стилю керівництва групою і орієнтований на цілі і завдання діяльності групи, відрізняє від традиційного педагога те, що він:

- 1) виражає свої думки прямо та відкрито, поважаючи права інших;
- 2) розуміє власні потреби та потреби кожного члена колективу, вміє співвідносити потреби з цілями та метою;
- 3) під час взаємодії знаходиться «поряд» з учнями, а не «над» ними;
- 4) змінює не форму прояву поведінки підопічних, а поведінкові установки;
- 5) не виховує і не перевиховує нотаціями, а формує знання, вміння,

навички та установки щодо успішної соціалізації дітей;

6) уникає відвертого тиску у процесі навчання та виховання;

7) сам є таким, якими хоче бачити своїх учнів [4].

Щоб зробити процес формування толерантної особистості цілеспрямованим, необхідна організована педагогічна діяльність у навчальному закладі. Умовами формування професійної толерантності у майбутніх вчителів початкових класів є: підвищення сенситивності молодих людей до ідей толерантності та ненасильства як загальнолюдських гуманістичних цінностей; орієнтація міжособистісної взаємодії на особистісну модель, в межах якої розвивається здатність до самоусвідомлення (рефлексія), саморегуляції (витримка, самовладання, самоконтроль) і прийняття іншої людини (розуміння, емпатія).

Для майбутнього фахівця толерантність є регулятором його професійної та поза професійної діяльності, що сприяє його становленню як особистості. Найбільш ефективним способом формування професійної толерантності є виховання, що у свою чергу потребує відповідних зусиль, спеціально організованих заходів, метою яких є зближення різних людей, досягнення взаємопорозуміння між ними та їх взаємне духовне збагачення [3].

Таким чином, толерантність слід розуміти як професійно важливу якість учителя, яка характеризується здатністю сприймати без агресії інші судження, інший спосіб життя, характер поведінки, зовнішність і будь-які інші особливості суб'єктів освітнього і соціокультурного простору шляхом встановлення з ними відносин довіри, співпраці, компромісу, радості, товариствості, емпатії та психологічного комфорту.

Список використаних джерел

1. Ірхіна Ю. В. Умови розвитку толерантності студентів молодших курсів педагогічного вузу в процесі навчання / В. Ю. Періна, Ю. В. Ірхіна // Матеріали Міжвузівської науково-практичної конференції [«Студентські соціальні ініціативи: реалії та перспективи»], (Одеса, 9 квітня 2009р.) // Наука і освіта. – 2009. – Спецвипуск. – с. 30-35.
2. Столяренко О. Психолого-педагогічні умови формування толерантності у міжособистісних взаєминах студентів ВНЗ / О. Столяренко // Рідна школа. – 2012. – №6. – С. 46-50.
3. Нечерда В. Проблема виховання толерантності особистості. / В. Нечерда // Рідна школа. – 2009. - №5-6. – С. 54-56,
4. Кремень В. Г. Орієнтовна концепція толерантності / В. Г. Кремень // Позакласний час. – 2012. - №4. - С. 11-19
5. Українська філософська енциклопедія. – К.: Вища школа, 1994. – 549с.

ПЕДАГОГІЧНІ ПОГЛЯДИ АРИСТОТЕЛЯ Семенов Микола Степанович	196
REALIZACJA PROJEKTÓW MŁODZIEŻOWYCH W RAMACH UNIWERSYTETU Mateusz Sikora.....	198
СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ НАСЕЛЕННЯ В УМОВАХ ОБ'ЄДНАНОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ Слозанська Ганна Іванівна	205
KU NIEŚMIERTELNOŚCI, KU ŚMIERCI Smorzewska-Mickiewicz Bożena	209
ФІЛОСОФСЬКИЙ АСПЕКТ СУЧАСНОЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ Соболь Тетяна Володимирівна	217
МОЛОДЬ І КУЛЬТУРА МОВИ Сулятицька Тетяна Василівна	219
ROLA WAJKOTERAPII W REDUKCJI LĘKÓW U DZIECI W MŁODSZYM WIEKU SZKOLNYM Sufa Beata, Janas Maria	222
МЕЛЬБУРНСЬКИЙ ТРАМВАЙ: ЕКОНОМІЧНЕ І СОЦІОКУЛЬТУРНЕ ВИМІРЮВАННЯ (1884 – 1923 РР.) Тетерев Іван Вікторович	232
WYBRANE FORMY POMOCY I WSPARCIA RODZINY W PROFILAKTYCE ZACHOWAŃ RYZIKOWNYCH MŁODZIEŻY - NA PODSTAWIE BADAŃ WŁASNYCH Ewelina Ulewińska	235
СТАВЛЕННЯ ДО ДІВЧИНИ-ПОКРИТКИ КРИЗЬ ПРИЗМУ СОЦІАЛЬНИХ ЗАСАД ВИХО- ВАННЯ МОЛОДІ В ПЕРІОД ХІХ– ПОЧАТКУ ХХ СТОЛІТТЯ Точиліна Ірина Олександрівна	244
СОЦІО-ГУМАНІТАРНИЙ ПОТЕНЦІАЛ СІМ'Ї ЗА УМОВ СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА Фабрика Алла Анатоліївна	246
ПРОФЕСІЙНА ТОЛІРАНТНІСТЬ ЯК ДОМІНУЮЧА СКЛАДОВА ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ В УМОВАХ СУЧАСНОСТІ Фенчак Любов Михайлівна	249
PRZYCZYNY CYBERHEJTU WŚRÓD MŁODZIEŻY GIMNAZJALNEJ Dr Józef Chwedorowicz	252
ВИКОРИСТАННЯ КЕЙС-МЕТОДУ У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ Четверикова Тетяна Георгіївна	259
МУЗИЧНО-ПЕДАГОГІЧНА КОНЦЕПЦІЯ ЗОЛТАНА КОДАЯ В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ СОЦІОКУЛЬТУРНОМУ ПРОСТОРІ ХХ СТОЛІТТЯ Човрій Софія Юліївна	263